

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 124/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Mariánom Kollárom, advokátom, Mnoheľova 22, Poprad, proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 20 Cb 11/2019-240 z 22. septembra 2020 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Cob 16/2021-280 zo 14. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje obe napadnuté rozhodnutia zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v procesnom postavení žalobcu domáha proti spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“), určenia neplatnosti uznesení prijatých na valnom zhromaždení konanom 26. marca 2019. Okresný súd Poprad (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 20 Cb 11/2019-240 z 22. septembra 2020 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu sťažovateľa zamietol. Na základe sťažovateľom podaného odvolania Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 5 Cob 16/2021-280 zo 14. októbra 2021 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ uviedol, že v dotknutom súdnom konaní v postupe oboch všeobecných súdov neboli rešpektované ním vymedzené skutkové tvrdenia a predložené listinné dôkazy, ktoré preukazovali, že boli porušené práva sťažovateľa ako spoločníka žalovaného. Podaním žaloby si chcel sťažovateľ zabezpečiť právnu ochranu proti prijatým uzneseniam valného zhromaždenia, ktoré sú v rozpore s § 125 ods. 1 písm. h), § 131 ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka a ustanoveniami spoločenskej zmluvy. Sťažovateľ namietal formálne nedostatky pri zvolávaní valného zhromaždenia (nedodržanie lehoty), ako aj samotné vedenie valného zhromaždenia neoprávnenou osobou.

4. Okresný súd nereflektoval na námietku sťažovateľa o nedoručení zápisnice z valného zhromaždenia žalovaného a na ňom prijatých uznesení, ktoré boli sťažovateľovi doručené až po podaní žaloby. Okresný súd nevykonal dokazovanie ku všetkým skutkovým tvrdeniam sťažovateľa a nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy. Sťažovateľ v žalobe poukazoval aj na obsahové rozpory prijatých uznesení valného zhromaždenia, keď namietal, že neexistuje žiadne opakované závažné porušovanie jeho povinností ako spoločníka žalovaného, ale ide o osobnú pomstu.

5. Rozsudok krajského súdu je podľa názoru sťažovateľa zmätočný, pretože sa vôbec nezaoberal odvolacími dôvodmi uplatnenými podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Krajský súd neprimerane aplikoval rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 256/2012 na vec sťažovateľa.

6. Sťažovateľ zastáva názor, že neexistuje žiaden iný súd (okrem ústavného súdu), ktorý by mu mohol poskytnúť súdnu ochranu.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkom okresného súdu a potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu, ktorými bola zamietnutá žaloba sťažovateľa o neplatnosť uznesení prijatých na valnom zhromaždení žalovaného.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu:

8. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

9. Sťažovateľ mal k dispozícii na ochranu označených práv proti rozsudku okresného súdu riadny opravný prostriedok (odvolanie), ktorý aj využil. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany

proti namietanému porušeniu práv sťažovateľa bol v odvolacom konaní krajský súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu, a preto ústavnú sťažnosť z tohto dôvodu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu:

10. Z už uvedenej sťažnostnej argumentácie sťažovateľa (body 3 až 5) vyplýva, že tento vo svojej podstate uplatňuje v ústavnej sťažnosti podanej proti rozsudku krajského súdu dovolací dôvod zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP] i napriek jeho presvedčeniu (bod 6), že neexistuje žiaden iný súd spôsobilý poskytnúť ochranu ním označeným právam.

11. V tejto súvislosti je potrebné predovšetkým uviesť, že podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v už citovanom čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

12. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

13. Ústavný súd štandardne vychádza z názoru, že na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí je zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 46/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že uvedené obdobne platí, aj pokiaľ ide o skúmanie prípustnosti návrhu na začatie dovolacieho konania, jeho opodstatnenosti a pod. Následkom toho sa ústavný súd pri posudzovaní otázky o prípustnosti dovolania v zásade obmedzuje, avšak pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je vždy povinný preskúmať svoju vlastnú právomoc z hľadiska, či tejto právomoci nepredchádza právomoc iného súdu, ktorý by bol oprávnený sťažovateľovi poskytnúť ochranu pred namietaným porušením ním označovaných základných práv a slobôd.

14. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci.

16. Obsah normatívneho textu v § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia ich práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva.

17. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (vrátane vyhodnotenia súladu medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi na jednej strane a vykonanými dôkazmi na strane druhej), na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní a pod.

18. Z uvedeného vyplýva, že dovolacie konanie sa nenachádza mimo ústavného rámca ochrany základných práv a slobôd vrátane pravidiel spravodlivého súdneho konania podľa ústavy a dohovoru, a preto označené znenie § 420 písm. f) CSP je potrebné interpretovať v tom zmysle, že najvyšší súd v dovolacom konaní má zákonom ustanovenú povinnosť posúdiť a následne rozhodnúť s ohľadom na obsah podaného dovolania, či v predchádzajúcich štádiách konania pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu základného práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces v rozsahu, v akom tomuto základnému právu poskytuje ochranu v rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd.

19. Meritórne preskúmanie relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď riadne nevyužil (ako to vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti) právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal dovolanie z dôvodu vymedzeného v § 420 písm. f) CSP, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako kompetenčného princípu vymedzujúceho vzťah medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 728/2016). Zo sťažnostnej argumentácie sťažovateľa vyplýva, že právomoci ústavného súdu mala predchádzať právomoc najvyššieho súdu, pretože vzhľadom na obsahový prienik významu normatívneho textu uvedeného v § 420 písm. f) CSP a ústavným súdom judikovaného obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bola v danej situácii prípustnosť dovolania daná podľa § 420 písm. f) CSP, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd.

20. Skutočnosť, že sťažovateľ mal k dispozícii na ochranu označených práv proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré riadne nevyužil, založila dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti ako neprípustnej podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2022

Ladislav Dudíťš
predseda senátu